

LŚ.6220.15.03.2019.MB

Wiązownica, dnia 10.08.2020 r.

P O S T A N O W I E N I E

Na podstawie art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.) w związku z art. 63 ust. 1 i 4, art. 66 i art. 68 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.), oraz § 3 ust. 1 pkt. 54 lit. a, Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), po rozpatrzeniu wniosku złożonego przez firmę Elektrownia PV 53 Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie ul. Puławska 2, 02-566 Warszawa, reprezentowaną przez pełnomocnika Panią Iżę Michałek w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia p.n.: „Budowa Elektrowni Słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce nr ew. 580/1 (obręb 0002) w miejscowości Manasterz, Gmina Wiązownica”,

P O S T A N A W I A M

Nałożyć obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na budowie elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce nr ew. 580/1 (obręb 0002) w miejscowości Manasterz, gmina Wiązownica, powiat jarosławski, województwo podkarpackie. Przedsięwzięcie realizowane będzie na działce o numerze ewidencyjnym gruntu: 580/1 położonej w miejscowości Manasterz, gmina Wiązownica.

- I. Ustalić zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko dla w/w przedsięwzięcia w zakresie przewidzianym w art. 66 z wyłączeniem ust. 1 pkt 10 i 10 a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.) w szczególności poprzez:
  1. Przedstawić opisowo i graficznie charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w czasie jego realizacji, eksploatacji i likwidacji (wszystkie działania towarzyszące i powiązane z przedsięwzięciem), w tym przedstawić parametry ogniw fotowoltaicznych (i ich układów); powierzchnię zajmowaną przez przedsięwzięcie, drogi dojazdowe i zaplecza budowy; wskazać potrzebę i sposób grodzenia terenu objętego inwestycją, wskazać czy konieczna będzie budowa/przebudowa dróg, wykonanie oświetlenia terenu inwestycji (np. oświetlenie z czujnikiem ruchu), przedstawić sposób połączenia farmy fotowoltaicznej z istniejącą siecią elektroenergetyczną itp.
  2. Przedstawić opisowo i graficznie strefy możliwego oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (wraz z podaniem kryteriów, w oparciu o które zostały te strefy wyznaczone).
  3. Dokonać identyfikacji i oceny (z wykorzystaniem literatury tematu) wszystkich zagrożeń środowiska przyrodniczego związanych z realizacją planowanego przedsięwzięcia.
  4. Przedstawić aktualną ocenę stanu zasobów, tworów i składników przyrody (wymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody) występujących w obszarze możliwego oddziaływania przedsięwzięcia, w tym określić znaczenie omawianego terenu dla zinwentaryzowanych elementów przyrody, celów powstania i pełnionych funkcji Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W przypadku braku aktualnych danych przyrodniczych należy przeprowadzić (metodami stosowanymi w nauce) stosowną inwentaryzację przyrodniczą. Przedstawić metodykę prowadzenia prac terenowych, daty wizyt w terenie, pory dnia, czas trwania, warunki pogodowe panujące podczas inwentaryzacji oraz informacje o wszelkich innych czynnikach mających wpływ na wyniki inwentaryzacji i pozwalających na weryfikację prawidłowości jej przeprowadzenia i wiarygodności uzyskanych wyników. Wskazać na uzyskanie jakich danych przyrodniczych ukierunkowane były poszczególne kontrole. Opis elementów przyrodniczych należy dokonać w stopniu szczegółowości pozwalającym na dostarczenie danych mogących stanowić podstawę do dokonania analizy i oceny wpływu tego rodzaju przedsięwzięć. Przedstawić charakter stwierdzeń poszczególnych taksonów i ich siedlisk, ich liczebność, zagęszczenie (czyli opisać podstawowe parametry populacji), wskazać miejsca rozrodu, lęgów, żerowania, zimowania itp. oraz wykorzystanie i znaczenie omawianego terenu dla zidentyfikowanych gatunków. Uzyskane dane przyrodnicze należy zwaloryzować z wykorzystaniem literatury tematu (ocenić znaczenie analizowanego obszaru dla poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego w różnych okresach fenologicznych). Największą uwagę należy zwrócić na elementy przyrodnicze najbardziej zagrożone ze strony tego typu przedsięwzięć. Należy przedstawić znaczenie analizowanego terenu jako korytarza ekologicznego. Ponadto należy określić niepewność danych oraz wskazać luki w zebranym materiale.
  5. Określić i opisać zależności pomiędzy generowanymi oddziaływaniami (bezpośrednimi, pośrednimi, wtórnymi, skumulowanymi, krótko-, średnio- i długoterminowymi, stałymi i chwilowymi) oraz przedstawić prognozy oddziaływań odnoszące się specyficznie do obszaru opracowania w fazie budowy, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia. Należy określić istotność oddziaływań wraz z przedstawieniem przyjętych do tego celu kryteriów. Przedstawić metody, którymi wnioskuje się o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze. Oddziaływanie lub jego brak powinno zostać określone dla konkretnych (grup) gatunków, ponieważ mają one najczęściej różne wymagania życiowe.
  6. Ocenić wpływ przedsięwzięcia na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, cele powstania tego obszaru i pełnione funkcje oraz ocenić zgodność z zakazami obowiązującymi w tym chronionym obszarze. Ocenę możliwego wpływu inwestycji na ochronę krajobrazu należy przeprowadzić za pomocą metodyk stosowanych w nauce.
  7. Ocenić wpływ planowanego przedsięwzięcia na obszar cenny przyrodniczo - IBA Lasy Sieniawskie(PL152).

8. **Zdefiniować i poddać analizie wszystkie przedsięwzięcia zrealizowane i planowane, (nie tylko te o podobnym charakterze) mogące oddziaływać w sposób skumulowany; należy określić strefę oddziaływania skumulowanego i podać kryteria, w oparciu o które ją wyznaczono. Wskazać wszystkie elementy przyrodnicze, w stosunku do których mogą wystąpić oddziaływania skumulowane. Do oddziaływań skumulowanych należy zaliczyć również istnienie innych przedsięwzięć, zarówno obecnych, jak i planowanych, które wspólnie z przedmiotowym przedsięwzięciem mogą powodować kumulację oddziaływań na elementy przyrodnicze - dotyczy to również przedsięwzięć realizowanych przez inne podmioty oraz przedsięwzięć o innym charakterze.**
9. **Przedstawić działania minimalizujące wpływ planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze oraz ocenić ich efektywność z wykorzystaniem literatury tematu.**
10. **Dokonać wariantowania przedmiotowego przedsięwzięcia, szczególnie w aspekcie lokalizacji, jak i osiągnięcia celu (pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych). Należy przedstawić racjonalne i rzetelne kryteria wyboru wariantu najkorzystniejszego dla środowiska. Dla analizowanych wariantów należy określić wielkość ich oddziaływań na środowisko. Przedstawić rzetelny opis wariantu zerowego wraz ze środowiskowymi skutkami.**
11. **Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia winna zostać poddana analizie również pod kątem możliwości łamania zakazów obowiązujących w stosunku do dziko występujących gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną gatunkową.**

U Z A S A D N I E N I E

Wnioskiem z dnia 28.11.2019 r. (data wpływu: 02.12.2019 r.) firma Elektrownia PV 53 Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie ul. Puławska 2, 02-566 Warszawa, reprezentowana przez pełnomocnika Panią Iżę Michałek, wystąpiła o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację przedsięwzięcia pod nazwą: „Budowa Elektrowni Słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce nr ew. 580/1 (obręb 0002) w miejscowości Manasterz, Gmina Wiązownica”. Przedsięwzięcie realizowane będzie na działce o numerze ewidencyjnym gruntu: 580/1 położonej w miejscowości Manasterz, gmina Wiązownica. Wnioskodawca dołączył do kartę informacyjną przedsięwzięcia oraz pozostałe dokumenty.

W związku z przedłożoną dokumentacją w dniu 02.12.2019 r. Wójt Gminy Wiązownica wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Planowane przedsięwzięcia należy zaliczyć do kategorii przedsięwzięć określonych w art. 60 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.) oraz wymienione jest w § 3 ust. 1 pkt 54 lit a, Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839) dla których raport o oddziaływaniu na środowisko może być wymagany.

W związku z powyższym zgodnie z art. 63 ust. 1 w/w ustawy obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko stwierdza w drodze postanowienia organ właściwy do wydania decyzji. Stosownie do art. 64 ust. 1 pkt. 1, 2 i 4, przedmiotowy wniosek został przedłożony do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jarosławiu oraz Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Przemysłu co do wydania opinii na temat potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia, a w przypadku jej stwierdzenia - co do określenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W odpowiedzi na powyższe Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jarosławiu opinią z dnia 27.01.2020 r. (data wpływu: 30.01.2020 r.) znak: PZNS.465-05/20 jak i Dyrektor Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Przemysłu opinią z dnia 07.02.2020 r., (data wpływu: 10.02.2020 r.) znak: RZ.ZZŚ.3.435.17.2020.KP stwierdzili, iż dla planowanego przedsięwzięcia nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko natomiast Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem z dnia 03.02.2020 r.(data wpływu: 04.02.2020 r.) znak: WOOŚ.4220.3.3.2020.NH.4 stwierdził, iż dla planowanego przedsięwzięcia istnieje konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w tym wykonania raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Przedmiotowe przedsięwzięcie planowane jest do realizacji w miejscowości Manasterz, gmina Wiązownica, na działce o numerze ewidencyjnym gruntu: 580/1. W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia planuje się budowę farmy fotowoltaicznej o mocy do 1 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Całkowita powierzchnia działki na terenie której planowana jest realizacja przedsięwzięcia wynosi ok. 8,5 ha. Powierzchnia terenu objętego wnioskiem wynosi ok. 2,95 ha. Teren farmy zostanie ogrodzony ogrodzeniem do wysokości 3 m (bez podmurówki).

Analizowane przedsięwzięcie planowane jest do zrealizowania w granicach Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, funkcjonującego na mocy Uchwały Nr XXXIX/786/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2013 r. póź. 3589, ze zm.) oraz w odległości ok. 1,25 km od granic obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Dolnego Sanu PLH180020. Inne obszary wchodzące w skład sieci obszarów Natura 2000 znajdują się w większych odległościach.

Działka inwestycyjna znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie granic głównego korytarza ekologicznego - Korytarza Południowo-Centralnego (KPdC-1C - Lasy Cieszanowskie), wyznaczonego w *Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce* (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M. 2005, zaktualizowanym w latach 2010 - 2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży), celem zapewnienia łączności ekologicznej, zarówno w skali całego kraju jak i w skali europejskiej.

Miejsce planowanego przedsięwzięcia znajduje się w granicach obszaru cennego przyrodniczo IBA Lasy Sieniawskie (PL152) - ostoi występowania ponad 160 gatunków ptaków (ponad 140 lęgowych), z czego 37 wymienionych jest w Załączniku I Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (26 lęgowych), a 54 w *Polskiej czerwonej księdze zwierząt* (14 lęgowych). Do kluczowych gatunków ptaków występujących w ostoi zalicza się: bociana czarnego, trzmielojada, orlika krzykliwego, derkacza, dzięcioła białoszyjego i muchołówkę białoszyją.

Ogłoszenia

Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, w granicach którego planowana jest realizacja przedmiotowej inwestycji, został wyznaczony z racji obecności na tym terenie wyjątkowych walorów przyrodniczych i poza przyrodniczych, na które składają się uwarunkowania tworzące nierozdzielalną całość. Obszar ten odznacza się wysokim stopniem naturalności. Występujące w nim uwarunkowania geologiczne, cenne zasoby wodne, przyrodnicze oraz stan krajobrazu kulturowego stwarzają niezwykle zespół naturalno-kulturowy. W związku z brakiem dysharmonijnych elementów, walor krajobrazowy tego terenu zyskał wyjątkowy wymiar.

Teren przeznaczony pod zainwestowanie znajduje się w rozległym krajobrazie rolniczym. Fragment Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w obrębie którego planowana jest budowa przedmiotowej farmy fotowoltaicznej, pozbawiony jest tego typu obiektów o charakterze przemysłowym, jak również zwartej zabudowy kubaturowej, czy rozwiniętej infrastruktury drogowej. Dla ochrony takiego krajobrazu rolniczego utworzono obszar chronionego krajobrazu. Jednocześnie taki krajobraz jest w regresie, ulega sukcesywnemu i nieodwracalnemu zanikowi w wyniku działalności człowieka. Należy tu zaznaczyć, iż oddziaływania związane z realizacją planowanego przedsięwzięcia należy również rozpatrywać w aspekcie oddziaływań skumulowanych. Obecne w granicach Sieniawskiego OChK widoczna jest duża presja na realizację ww. typu przedsięwzięć, w tym głównie na terenach użytkowanych dotychczas rolniczo.

W przypadku realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia nastąpi zmiana dotychczasowego sposobu użytkowania części działki objętej wnioskiem - zmieni się jej charakter z rolniczego na przemysłowy. Budowa analizowanej farmy fotowoltaicznej wpisuje się zatem w trend przekształcania i fragmentacji krajobrazu rolniczego. Należy zaznaczyć, że zmiany w wykorzystaniu przestrzeni rolniczej w Europie znacząco wpłynęły na zmiany liczebności, przede wszystkim jej zmniejszenie, zarówno w odniesieniu do poszczególnych gatunków, jak i całej bioróżnorodności. Większość populacji roślin i zwierząt związanych z krajobrazem rolniczym zmniejsza liczebność z powodu intensyfikacji gospodarki, ograniczenia różnorodności krajobrazu, utraty siedlisk i ich fragmentacji. Tradycyjnie uprawiane tereny rolne zanikają w szybkim tempie. Działania prowadzące do fragmentacji tych siedlisk to jedno z najistotniejszych zagrożeń różnorodności biologicznej.

Zmiany w użytkowaniu działki inwestycyjnej mogą determinować wykorzystanie tego terenu przez gatunki ptaków przystosowane do bytowania w krajobrazie rolniczym. Tymczasem zmiany liczebności ptaków występujących w krajobrazie rolniczym są silniejsze niż wśród gatunków z innych środowisk (Gregory R.D., van Strien A.J., Vorisek R, Gmelig Meyling A.W., Noble D.G., Foppen R.P.B., Gibbons D.W. 2005. Developing indicators for European birds. Phil. Trans. R. Soc. Lond. B. 360: 269-288). Zabór miejsc pod rozwój zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej (jaką jest planowana farma fotowoltaiczna) zaczyna być w Polsce poważnym problemem w ochronie awifauny. Niepokojącym zjawiskiem są obserwowane szybkie i powszechne spadki liczebności gatunków do niedawna szeroko rozpowszechnionych (lub wręcz pospolitych) na terenie Polski, w tym ptaków krajobrazu rolniczego. Dane uzyskane z monitoringu prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2007-2018, wskazują na trend spadkowy takich gatunków krajobrazu rolniczego, jak: przepiórka, czajka, gawron, pokląskwa, kuropatwa, skowronek, pliszka żółta, ortolan, dudek, kłaskawka, świergotek polny.

Podkreślić należy, iż w przypadku przedmiotowego przedsięwzięcia, w naturalno - kulturowy krajobraz rolniczy zostanie wprowadzony element o charakterze przemysłowym. Farma fotowoltaiczna stanowić będzie współczesną, sztuczną, technologiczną dominantę w tym krajobrazie, co może spowodować utratę waloru, dla którego teren ten został objęty ochroną w postaci obszaru chronionego krajobrazu. Realizacja przedsięwzięcia może uniemożliwić zachowanie niektórych szczególnych cech przyrodniczych krajobrazu na tym terenie i w rejonie inwestycji oraz spowodować zmianę krajobrazu, zakłócić jego harmonię, co będzie sprzeczne z głównym celem ochrony obszaru chronionego krajobrazu, jakim jest ochrona wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach.

Należy zaznaczyć, iż przyrodę obszaru chronionego krajobrazu tworzy zarówno krajobraz, jak i poszczególne gatunki roślin, grzybów, zwierząt. Poszczególne siedliska Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu współtworzą ekosystem, a każdy element tego ekosystemu (rośliny, ssaki, ptaki, krajobraz, korytarze ekologiczne itp.) z osobna, a także w powiązaniu ze sobą są chronione ww. Uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Biorąc pod uwagę powyższe Wójt Gminy Wiązownicy postanowił nałożyć obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko dla w/w przedsięwzięcia w zakresie ustalonym w art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.).

Raport powinien być sporządzony w sposób wyczerpujący, zgodnie z wszystkimi wymogami prawa krajowego i wspólnotowego oraz wytycznymi i innymi dokumentami opracowanymi przez właściwe instytucje krajowe, w oparciu o rzetelne i aktualne dane. Ponadto, dokument ten powinien określać zasięg możliwego oddziaływania przedsięwzięcia i przedstawić metodykę jego określenia.

Raport powinien określać, analizować i oceniać oddziaływanie przedsięwzięcia na: przyrodę, klimat akustyczny, jakość powietrza, gospodarkę odpadami i wodno - ściekową, przedstawiać oddziaływanie, zarówno oddzielnie, jak i w połączeniu z innymi przedsięwzięciami istniejącymi, czy też przewidywanymi do realizacji na terenie lub w pobliżu projektowanego przedsięwzięcia, na etapie jego realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Z uwagi na charakter, skalę i lokalizację przedsięwzięcia w Sieniawskim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz oddziaływania z nim związane, należy stwierdzić, iż może ono w sposób negatywny oddziaływać na środowisko przyrodnicze, przez co wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Jednocześnie, mając na uwadze charakter przedsięwzięcia, zasięg możliwego oddziaływania oraz odległość od najbliższych obszarów Natura 2000, nie ma konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania, o której mowa w art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory).

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie jest konieczne przeprowadzenie oceny oddziaływania wymaganej art. 6.3 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Należy wspomnieć, że Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest podstawą ustalenia, w formie decyzji, środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia, toteż niezbędnym jest, aby określał w sposób jednoznaczny uwarunkowania, o których mowa w art. 82 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Mając na względzie powyższe należy orzec jak sentencji postanowienia.

POUCZENIE

Na postanowienie przysługuje zażalenie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Przemyślu, za pośrednictwem Wójta

Ogłoszenia

Gminy Wiązownicy w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Z up. Wójta
Krzysztof Strent
Zastępca Wójta

Podmiot publikujący Urząd Gminy Wiązownica

Wytworzył Maria Brodowicz - Pracownik UGW 2020-08-10

Publikujący Maria Brodowicz - Maria Brodowicz 2020-08-10 09:18

Dodano do archiwum

Ogłoszenia